

Riigikogu väliskomisjoni istungi protokoll nr 137

Tallinn, Välisministeerium

Esmaspäev, 05. mai 2025

Algus 11.15, lõpp 12.57

Juhataja: Marko Mihkelson (esimees)

Protokollija: Kristiina Reinfeldt (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Mart Helme, Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas

Komisjoni ametnikud: Birgit Keerd-Leppik (nõunik-sekretariaadijuhataja), Ivar Mölder (nõunik)

Puudus: Urmas Reinsalu

Kutsutud: Välisministeeriumi kantsler Jonatan Vseviov (2.-4. päevakorrapunkt); suursaadik Jana Vanaveski (3. päevakorrapunkt); suursaadikukandidaadid (3. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Välisministeeriumi valitsemisala väljakutsed
3. Vabariigi erakorraliste ja täievoliliste suursaadikute kandidaadid
4. Eesti seisukohad 7.-8. mail 2025 Varssavis toimuval Euroopa Liidu välisministrite mitteametlikul kohtumisel (Gymnich)
5. Vabariigi Valitsuse algatatud rahvusvahelise Demokraatia ja Valimisabi Instituudi põhikirjaga ühinemise seaduse eelnõu (559 SE I)) teise lugemise ettevalmistamine
6. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Väliskomisjoni nädala (5.05-11.05.2025) töökava:

Väliskomisjoni väljasõiduistung Välisministeeriumis esmaspäev 5. mai 2025, kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Välisministeeriumi valitsemisala väljakutsed
3. Vabariigi erakorraliste ja täievoliliste suursaadikute kandidaadid
4. Eesti seisukohad 7.-8. mail 2025 Varssavis toimuval Euroopa Liidu välisministrite mitteametlikul kohtumisel (Gymnich)
5. Vabariigi Valitsuse algatatud Rahvusvahelise Demokraatia ja Valimisabi Instituudi põhikirjaga ühinemise seaduse eelnõu ([559 SE](#)) teise lugemise ettevalmistamine
6. Info ja muud küsimused

Lähetused:

6.-10. mail 2025 viibib väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson Kiievis, kus esineb Kiievi Julgeolekufoorumil ning peab kolmapäeval, 7. mail 2025 kell 14 Taras Schevchenko Ülikooli peahoones loengu teemal "Ukraina maailma poliitilisel kaardil"

Kohtumised:

Esmaspäeval, 5. mail 2025 kell 17.00 osaleb väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson videokohtumisel Gruusia 5. presidendi Salome Zurabišviliga

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Mart Helme, Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas).

2. Välisministeeriumi valitsemisala väljakutsed

Jonatan Vseviiov sõnas, et ministeerium seisab silmitsi tõsiste rahaliste väljakutsetega, mille tõttu on ohus kogu välisteenistuse jätkusuutlikkus. Kuigi ka peahoone olukord vajab kiiret lahendamist, on põhiküsimuseks siiski kasvavate kulude ja stagneerunud eelarve tõttu ähvardav vajadus sulgeda 2028. aastaks umbes pooled Eesti välisesindustest. Ta rõhutas, et olukorra lahendamine nõuab kiireid meetmeid, et vältida dramaatilisi tagajärgi lähitulevikus.

Mart Helme küsis, kas on olemas mingisugune pingejärjekord saatkondade sulgemise või vähendamise osas. **Jonatan Vseviiov** kinnitas, et ministeerium koostab iga paari aasta järel pingerea kõikidest maailma riikidest selle alusel, kuivõrd vajalik on seal Eesti välisesindust pidada. Ta selgitas, et hindamisel lähtutakse erinevatest kriteeriumitest.

Marko Mihkelson küsis, millised tegurid on viinud ministeeriumi olukorda, kus 2028. aasta rahaline seis on samaväärne 2020. aastaga, ning märkis, et väliskomisjon käsitleb seda küsimust tulevastes eelarvealastes aruteludes detailsemalt. **Jonatan Vseviiov** selgitas, et ministeeriumi rahaline olukord 2028. aastaks tuleneb peamiselt kumuleerunud kärbetest, mitmete oluliste rahastusallikate lõppemisest ning eriti suurest inflatsioonist, mis mõjutab välisteenistuse kulusid tugevamalt kui Eesti keskmiselt. Ta tõdes, et kinnisvara rentimine välismaal on majanduslikult ebaefektiivne, kuid paratamatu ning rõhutas vajadust investeerida pikaajaliselt oma kinnisvarasse, et vältida raha raiskamist rendipindadele tehtud ajutiste investeeringute näol.

Marko Mihkelson rõhutas, et Eesti ei saa endale lubada välisteenistuse drastilist kärpimist ja poolte saatkondade sulgemist, mistõttu peaks väliskomisjon selle teema lähiajal põhjalikult päevakorda võtma, et tutvuda välisministeeriumi analüüsiga. Ta märkis, et diplomaatia tähtsus julgeoleku ja heidutuse tagamisel väärib avalikus arutelus suuremat tähelepanu ning tõstatas küsimuse Euroopa Liidu rahastuse rollist ja selle vähenemise mõjust välisteenistusele ja välismajandustegevusele.

3. Vabariigi erakorraliste ja täievoliliste suursaadikute kandidaadid

3.1. Eesti Vabariigi suursaadik Tšehhi Vabariigis

Jonatan Vseviiov tutvustas suursaadik Jana Vanaveskit kui väga kogenud diplomaati, kes varasema töökogemuse tõttu sobib suurepäraselt saatkonna juhiks riigis, kus Eesti väikese esindatuse tõttu tuleb diplomaatidel väga laiapõhjaliselt orienteeruda erinevates küsimustes. **Jana Vanaveski** andis ülevaate oma tööst uue suursaadikuna Tšehhis, rõhutades Ukraina-teema keskset tähtsust ning võimalusi süvendada kahepoolset koostööd. Ta kirjeldas Tšehhi poliitilise olukorra võimalikku muutumist sүgiseste valimiste eel. Suursaadikukandidaat kutsus üles aktiivsele suhtlusele ja koostööle, märkides ka Riigikogus eksisteerivaid parlamendirühmi ja nende potentsiaali diplomaatilise kontakti hoidmisel.

Otsustati:

3.1. Võtta esitatud informatsioon teadmiseks (konsensus: Mart Helme, Ester Karuse, Eerik-

Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas).

3.2. Eesti Vabariigi suursaadik Horvaatia Vabariigis

Jonatan Vsevirov tutvustas suursaadikukandidaati ja selgitas tema sobivust antud ametikohale. **Suursaadikukandidaat** andis ülevaate oma tööst uue suursaadikuna ning eesmärkidest uuel ametikohal.

Otsustati:

3.2. Võtta esitatud informatsioon teadmiseks (konsensus: Mart Helme, Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas).

3.3. Eesti Vabariigi suursaadik Sloveenia Vabariigis

Jonatan Vsevirov andis ülevaate suursaadikukandidaadi senisest töökogemusest ja põhjendas sobivust uuele ametikohale. **Suursaadikukandidaat** tutvustas oma eesmärges suursaadikuna.

Otsustati:

3.3. Võtta esitatud informatsioon teadmiseks (konsensus: Mart Helme, Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas).

3.4. Eesti Vabariigi suursaadik Korea Vabariigis

Jonatan Vsevirov rõhutas, et Eesti esinduse roll Lõuna-Koreas on muutumas üha tähtsamaks mitte ainult majandus-, vaid ka julgeolekupoliitilises kontekstis, arvestades piirkonna strateegilist tähendust. Suursaadikukandidaadi kohta ütles Vsevirov, et tegemist on kogenud diplomaadiga, kellel on varasem kogemus rasketest piirkondadest ning kes on valmis Korea saatkonda juhtima. **Suursaadikukandidaat** rõhutas vajadust kasvatada Eesti ja Korea majandus- ning julgeolekualast sidusust, suurendada otseinvesteeringuid ning paremini mõista Korea kultuuriruumi. Lisaks tõstis ta esile kultuurikoostöö võimalusi, nagu Korea ooperi osalemine Saaremaa Ooperipäevadel.

Otsustati:

3.4. Võtta esitatud informatsioon teadmiseks (konsensus: Mart Helme, Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas).

4. Eesti seisukohad 7.-8. mail 2025 Varssavis toimuval Euroopa Liidu välisministrite mitteametlikul kohtumisel (Gymnich)

Jonatan Vsevirov sõnas, et 7.-8. mail 2025. aastal toimub Varssavis Euroopa Liidu välisministrite mitteametlik kohtumine (Gymnich), mille päevakorras on Vene agressioon Ukraina vastu ning Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelised suhted. Lisaks toimub kohtumise raames eraldi arutelu Ühendkuningriigi välisminister David Lammyga päevakajalistel välispoliitilistel teemadel. Eestit esindab kohtumisel välisminister Margus Tsahkna. Vsevirov tutvustas Eesti seisukohti ja vastas komisjoni liikmete küsimustele.

Otsustati:

4.1. Toetada Vabariigi Valitsuse varem esitatud seisukohti (konsensus: Mart Helme, Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas).

5. Vabariigi Valitsuse algatatud rahvusvahelise Demokraatia ja Valimisabi Instituudi põhikirjaga ühinemise seaduse eelnõu (559 SE I) teise lugemise ettevalmistamine

Marko Mihkelson sõnas, et eelnõu esimene lugemine lõpetati 9. aprillil.

Muudatusettepanekute tähtajaks 24. aprillil 2025 kell 17.15 muudatusettepanekuid ei esitatud. Ettekandja on väliskomisjoni liige Ester Karuse. Mihkelson tegi ettepaneku teha komisjoni poolset otsused. **Henn Põlluaas** palus hääletust.

Otsustati:

5.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 14.05.2025 (poolt 5: Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas; vastu 2: Mart Helme, Henn Põlluaas; erapooletuid 0).

5.2. Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (poolt 5: Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas; vastu 2: Mart Helme, Henn Põlluaas; erapooletuid 0).

5.3. Teha ettepanek viia läbi eelnõu lõpphääletus (poolt 5: Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas; vastu 2: Mart Helme, Henn Põlluaas; erapooletuid 0).

5.4. Kinnitada eelnõu tekst ja seletuskiri teiseks lugemiseks (poolt 5: Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas; vastu 2: Mart Helme, Henn Põlluaas; erapooletuid 0).

6. Info ja muud küsimused

Marko Mihkelson sõnas, et 12.07-18.07.2025 toimub väliskomisjoni visiit Ameerika Ühendriikidesse, Washingtoni. Ta tegi ettepaneku delegatsiooni moodustamiseks.

Otsustati:

6.1. Toetada väliskomisjoni visiiti Ameerika Ühendriikidesse, Washingtoni 12.07-18.07.2025. Moodustada delegatsioon koosseisus Marko Mihkelson, Mart Helme, Henn Põlluaas ja Luisa Rõivas. Välislähetusega seotud kulud katta väliskomisjoni välislähetuste eelarvest (konsensus: Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Rõivas, Mart Helme).

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Mihkelson

juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristiina Reinfeldt

protokollija